

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Idolum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

le fit, qua de materia, qua de effigie fit conſecrarum. Tertull. de idola-
latria, cap. 3.

Quid magis ridiculum, quam quum homo eſt opifex Dei? Ba-
ſil. in 3. Epiſt.

Idololatria eſt extremum malorum, idem in 2. c. 3.

Hominis & nominis ſui & rationis obliſi, oculos ſuos ab al-
to deiciunt, ſoloq; deſigunt, atq; timent opera digitorum ſuo-
rum: quaſi vero quicquam eſſe poſſit artiſice ſuo melius. Lactant.
Lib. 2. cap. 1.

Non ipſa, inquit, timemus, ſed eos ad quorum imaginem ſi-
cta, & quorum nominibus conſecrata ſunt. Nempe id eſt, metis,
quod eos in celo eſſe arbitramini. Cur igitur in celum oculos non
rollitis? Imago ſuperuacua eſt, quum præſto eſt Deus. Imago enim
eſt aut abſentis, aut mortui: Sed venient ne omnis eorum religio
inaniſit, & vana, ſi nihil in præſenti videant, quod adorent: & ideo
ſimulachra conſtituunt, quæ quia mortuorum ſunt imagines, ſimi-
lia mortuis ſunt: omni enim ſenſu carent. Dei autem in æternum
viventis viuum & ſenſibile debet eſſe ſimulacrum. Itaque ſimula-
crum Dei non illud eſt quod digitis hominis ex aliqua materia fa-
bricatur: ſed ipſe homo, idem abid. c. 2.

Sciendum, hanc eſſe naturam demonum, vt aerei corporis ſen-
ſu terrenorum corporum ſenſum facile præcedant, celeritate et-
iam propter aerei corporis ſuperiorem mobilitatem, non ſolum
curſus quarum libet rerum, vt hominum vel ſerarum, verum et-
iam volatus auium incomparabiliter vincant: quibus duabus re-
bus, quantum ad aereum corpus attinet, præditi, hoc eſt, acumi-
ne ſenſus, & celeritate motus, multo ante cogitata nuntiant, quæ
hominibus pro ſenſu terreni tarditate mirentur. Accellit etiam de-
monibus per tam longum tempus, quo eorum vita protenditur,
rerum longe maior experientia, quam poteſt hominibus propter
breuitatem vitæ provenire. Per has efficacias quas aerei corpo-
ris natura ſortita eſt, non ſolum multa futura prædicunt demo-
nes, verum etiam multa faciunt, quæ quoniam homines dicere non
poſſunt, aut facere, eos dignos quidem quibus ſeruiant, & quibus
honores diuinos deſerant, arbitrantur: inſtigante maxime vitio
curioſitatis propter amorem ſollicitatis falſæ atque terrenæ, & ex-
cellentiæ temporalis. Auguſt. de natura demonum, Epiſt. 25. queſt.
4. cap. ſcientiam.

Si de area vel orbiculi tollitur aliquid ad ſacrificia demo-
norum ſcientia Chriſtiano, ideo peccat, quia permittit fieri, vbi
prohibendi poteſtate eſt, quod ſi factum non comperit, aut pro-
hibendi poteſtatem non habet, vitur mundis reliquis fructibus
vide illa ſublata ſunt. Idem ad Publicolanum, Epiſt. 25. queſt. 4. can. Si de
area.

Satiuſ eſt fame mori, quam idolothytis veſci. Idem de bono con-
ſigli. Epiſt. 32. queſt. 4. can. Sicur.

Eſt illud opprobrium Aegypti, quod ſi neglexeris, & poſt
Iordanis tranſitum, & poſt baptiſmi ſecundam circumciſio-
nem, vetuſtæ conſuetudinis inuſione ſuggerit obſeruare
auguria, requirere ſtellarum curſus & eventus ex his futuro-
rum rimari, cæteriſque huiusmodi ſuperſtitioſis implicari,
Idololatriæ namque mater eſt Aegyptus: ex qua certum eſt op-
probria huiusmodi pullulare, quæ ſi tranſito Iordane ſuſcipe-
ris, & his te laqueis ruruſus illigaueris, tecum ſine dubio oppro-
bria Aegypti trahis. Hieronym. Epiſt. 25. queſt. 2. can. Sed & illud, eſt
& illud.

Aptandus eſt omniſermo ad deſtructionem idololatriæ. Idem
in Damafum.

Acceptum primum literis tuis, non reſpondere, ſuperbia eſt: re-
ſpondere, remeritatis. De his enim rebus interrogas, quas & profer-
re, & audire ſacrilegium eſt. Ais Vigilantium, qui vixit vtiſque
hoc vocatur nomine: nam Dormitantiuſ rectius diceretur: os ſec-
tidum ruruſus aperire & pudorem ſpurciſſimum contra ſanctorum
martyrum proferre reliquias; & nos qui eaſ ſuſcipimus, appellare
cinerarios & idololatrias, qui mortuorum hominum oſſa venerem-
ur. O inſelicem hominem, & omni lachrymarum fonte plangen-
dum, qui hæc dicens non ſe intelligit eſſe Samaritanum & Iudeum,
qui corpora mortuorum pro immundis habent, & etiam vaſa, quæ
in eadem domo fuerint, pollui ſuſcipiuntur, ſequentes occidentem
literam, & non potius viuificantem ſpiritum. Nos autem non dico
martyrum reliquias, ſed ne quidem ſolem & lunam, non angelos,
non archangelos, non Cherubin, non Seraphin, & omne nomen
quod nominatur, & in præſenti ſeculo & in futuro colimus, & ado-
ramus, ne ſeruiamus creaturæ potius quam creatori, qui eſt benedi-
ctus in ſecula. Honoramus autem reliquias martyrum, vt eum
cuius ſunt martyres adoremus. Honoramus ſeruos, vt honor ſer-
uorum redundet ad Dominum, qui ait: Qui vos ſuſcipit, me ſuſci-
pit. Ergo Petri & Pauli immundæ ſunt reliquæ? Ergo Moyſi cor-
puſculum immundum erit? quod iuxta Hebraicam veritatem ab
ipſo ſepultum eſt Domino. Et quoruſcunq; Apoſtolorum &
Prophetarum, & omniū martyrum baſilicas ingredimur, toties
idolorum templa veneramur? Accenſique ante tumuloſ eorum
ceri, idololatriæ inſignia ſunt? Plus aliquid dicam quod redundet
in authoris caput, & inſanum eerebrum vel ſanæ aliquando, vel
deleat, ne tantis ſacrilegi implicium animæ ſubuerantur. Ergo
& Domini corpus in ſepulchro poſitum immundum ſunt? Et ange-
li, qui

Non adorabis deos eorum, nec coles eos, nec facies opera eo-
rum.

Non conſtitues non facies tibi. 34.

Non conueni ad idola, nec deos conſtatiles faciatis vobis. Ego
ſolus Deus veſter. Levit. 19.

Non vidialis aliquam ſimilitudinem in die qua locutus eſt vobis
in Ore de medio ignis: Ne forte decepti faciatis vobis
ſimilitudinem, aut imaginem, maſculi vel feminae, ſi-
militem omnium iumentorum quæ ſunt ſuper terram, vel a-
liam alicuius animalis, aut reptilium, quæ mouentur in ter-
ra, aut alicuius hominis, qui ſub terra morantur in aquis: ne forte eleuatis
oculis ad celum, videas Solem & Lunam, & omnia alia coeli, &
adorabis ea, & colas. Deut. 4.

Non plantabis lucrum & omnem arborem iuxta altare Domini
tui, nec facies tibi atque conſtitues ſtatuum, quæ odit Domi-
nus tuus. Deut. 16.

Quoniam omnes dii Gentium demonia. 95.

Cur ergo ſimilem feciſtis Deum? aut quam imaginem ponetis
ſibi? quæ ſculptile conſtatit faber? aut artiſex auro figurabit
ea, & a minus argenteis argentarius. Eſa. 43.

Condiſtinaua.

Quid vobis eſt Baal, vt pugnetis pro eo? Si Deus eſt, vin-
cet de eo, qui laſſidit aram eius. Iud. 6.

Non adorabis argentum, argentum & aurum, opera manuum ho-
minum. Qui habent & non loquentur: Aures habent & non audi-
unt. Manus habent & non palpant: Pedes habent & nonambu-
lant. Iſa. 47.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

Non eſt Deus abique me, & formator quem ego non noue-
o. Pater doli omnes nihil ſunt, & amantiſſima eorum non pro-
cedunt: ipſi vult veſtes eorum, qui non vident, neq; intelligunt
quæ dicuntur. Eſa. 44.

Quæ ſimilitudo me, & adæquatis, & comparatiſti me & feciſti
ſimilem? Qui conſtertiſti aurum de ſaculo, & argentum ſtatera
ponderatiſti, conſtiterunt artiſicem, vt faciat Deum; & proci-
dant. Portant illum in numeris geſtantes, & ponentes in loco
eius. Et ibi, ac de loco ſuo non mouebitur. 46.

vident, non facie ad faciem: Sic qui in erroribus idolorum vi-

vident, licet ipse error sit mors, tamen nondum sunt in vera mor-

tu. Sicut sunt quidam qui animam preferunt corpus, ser-

uam dominam. Eodem modo sunt, qui creaturam magis hono-

rant quam creatorem. Libro de sacrificio Abelis & Caini fol. 93

Quemadmodum Cain Abelis frater de fructibus & non de primitiis

Deo sacrificium obtulit. Sicut multi qui dant prima tum crea-

ture, secundarium honorem numini. Lib. de sacrificio Abelis

& Caini. Quemadmodum si quis magni regis honores fatrapis eius pra-

ferat exhiberet, non stultitiam solum argueretur, sed & peri-

culam. Sicut etiam, tribuens seruis, quod dominis debetur: Ita qui-

busque creaturas colit, vt creatorem, sciat se impudentissi-

mo atque inuisitissimo, qui paria largiatur imparibus, & tam-

en honorum inferiorum, quam in potioris contumeliam. Lib. de

Idololatria. Terrores: Qui idolum colunt, & spiritum cogitant, similes

phantasmatum sunt, qui viam querunt, & in indicem impingunt. In A-

postolico reg. 77.

EXEMPLA BIBLICA.

Idololatriam & idololatrie exempla: Laban, Gen. 1.30.34. Ac-

torum. Exod. 12.13. Herem. 43.13. Aaron, & Israelitae, Exod. 32.1.2. Et

Pharaon, Exod. 7.1.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.101.102.103.104.105.106.107.108.109.110.111.112.113.114.115.116.117.118.119.120.121.122.123.124.125.126.127.128.129.130.131.132.133.134.135.136.137.138.139.140.141.142.143.144.145.146.147.148.149.150.151.152.153.154.155.156.157.158.159.160.161.162.163.164.165.166.167.168.169.170.171.172.173.174.175.176.177.178.179.180.181.182.183.184.185.186.187.188.189.190.191.192.193.194.195.196.197.198.199.200.201.202.203.204.205.206.207.208.209.210.211.212.213.214.215.216.217.218.219.220.221.222.223.224.225.226.227.228.229.230.231.232.233.234.235.236.237.238.239.240.241.242.243.244.245.246.247.248.249.250.251.252.253.254.255.256.257.258.259.260.261.262.263.264.265.266.267.268.269.270.271.272.273.274.275.276.277.278.279.280.281.282.283.284.285.286.287.288.289.290.291.292.293.294.295.296.297.298.299.300.301.302.303.304.305.306.307.308.309.310.311.312.313.314.315.316.317.318.319.320.321.322.323.324.325.326.327.328.329.330.331.332.333.334.335.336.337.338.339.340.341.342.343.344.345.346.347.348.349.350.351.352.353.354.355.356.357.358.359.360.361.362.363.364.365.366.367.368.369.370.371.372.373.374.375.376.377.378.379.380.381.382.383.384.385.386.387.388.389.390.391.392.393.394.395.396.397.398.399.400.401.402.403.404.405.406.407.408.409.410.411.412.413.414.415.416.417.418.419.420.421.422.423.424.425.426.427.428.429.430.431.432.433.434.435.436.437.438.439.440.441.442.443.444.445.446.447.448.449.450.451.452.453.454.455.456.457.458.459.460.461.462.463.464.465.466.467.468.469.470.471.472.473.474.475.476.477.478.479.480.481.482.483.484.485.486.487.488.489.490.491.492.493.494.495.496.497.498.499.500.501.502.503.504.505.506.507.508.509.510.511.512.513.514.515.516.517.518.519.520.521.522.523.524.525.526.527.528.529.530.531.532.533.534.535.536.537.538.539.540.541.542.543.544.545.546.547.548.549.550.551.552.553.554.555.556.557.558.559.560.561.562.563.564.565.566.567.568.569.570.571.572.573.574.575.576.577.578.579.580.581.582.583.584.585.586.587.588.589.590.591.592.593.594.595.596.597.598.599.600.601.602.603.604.605.606.607.608.609.610.611.612.613.614.615.616.617.618.619.620.621.622.623.624.625.626.627.628.629.630.631.632.633.634.635.636.637.638.639.640.641.642.643.644.645.646.647.648.649.650.651.652.653.654.655.656.657.658.659.660.661.662.663.664.665.666.667.668.669.670.671.672.673.674.675.676.677.678.679.680.681.682.683.684.685.686.687.688.689.690.691.692.693.694.695.696.697.698.699.700.701.702.703.704.705.706.707.708.709.710.711.712.713.714.715.716.717.718.719.720.721.722.723.724.725.726.727.728.729.730.731.732.733.734.735.736.737.738.739.740.741.742.743.744.745.746.747.748.749.750.751.752.753.754.755.756.757.758.759.760.761.762.763.764.765.766.767.768.769.770.771.772.773.774.775.776.777.778.779.780.781.782.783.784.785.786.787.788.789.790.791.792.793.794.795.796.797.798.799.800.801.802.803.804.805.806.807.808.809.810.811.812.813.814.815.816.817.818.819.820.821.822.823.824.825.826.827.828.829.830.831.832.833.834.835.836.837.838.839.840.841.842.843.844.845.846.847.848.849.850.851.852.853.854.855.856.857.858.859.860.861.862.863.864.865.866.867.868.869.870.871.872.873.874.875.876.877.878.879.880.881.882.883.884.885.886.887.888.889.890.891.892.893.894.895.896.897.898.899.900.901.902.903.904.905.906.907.908.909.910.911.912.913.914.915.916.917.918.919.920.921.922.923.924.925.926.927.928.929.930.931.932.933.934.935.936.937.938.939.940.941.942.943.944.945.946.947.948.949.950.951.952.953.954.955.956.957.958.959.960.961.962.963.964.965.966.967.968.969.970.971.972.973.974.975.976.977.978.979.980.981.982.983.984.985.986.987.988.989.990.991.992.993.994.995.996.997.998.999.1000.

Ieiunium.

DEFINITIO.

Ieiunium, Graece νεινιον, a νεω, id est, ieiunus, mensura, iei-

unium dicitur: ieiunium corporale, abstinentia a cibo & potu, intu-

alitate facienda vel vitandi peccatum, vel acquirendi vitam ae-

ternam. Ieiunium spirituale, abstinentia a concupiscentiis, a-

stinentia a peccatis, a malis, a vitiis, a concupiscentiis, a-

stinentia a peccatis, a malis, a vitiis, a concupiscentiis, a-

li loco, vt ex 3. cap. lonæ colligere licet, in ieiunio Niniuitarum, &

2. Sam. 12. in ieiunio Dauidis propter filium agrotantem.

Iudeis fuit varia ieiunandi forma, ciborum, temporis & ducum

respectu, sicut cap. 23. Leuit. 20. Iud. 31. Samuel. 1. cap. 12. Sam. 2.

testantur. Modus vt Iudei, ita & Orientalibus & Occidentalibus aliis po-

pulis yfatus, sicut facile conicitur ex ieiunio Priami atque Latini

regis apud Homerum & Virgilium. Causas ieiunii efficientem & finalem Theologorum scriptis re-

linquimus. Species item diuersae. Aliud enim ieiunium est proph-

num, vel hypocriticum & superstitiosum, vel religiosum & pi-um.

Sanctiones variae de ieiuniis in veterum scriptis occurrunt. Obser-

uationes item pro ratione temporum, locorum, rerum, persona-

rum admodum diuersae fuerunt.

LOCI BIBLICI.

Ieiunium verum publicum quale. Esai. 58. v. 5. solenne in au-

turno, Lev. 19. v. 29. Ait. 27. v. 9. Ieiuni, pro impatis & famelicis, Matth. 15. v. 31.

SENTENTIAE BIBLICAE.

Bona est oratio cum ieiunio & elemosyna, magis quam thesau-

ros auri recondere, Tob. 12. Scitote quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes

permanseitis in ieiuniis, & orationibus in conspectu Domini. In-

dash. 4. Sanctificate ieiunium, vocate ceterum, Joel. 2. Conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio, planctu, &

lactu. 2. Nunquid ieiunium iunxistis mihi. Zach. 7. Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini, Luc. 6. In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in vi-

gilitis, in ieiuniis. 2. Cor. 6. Ieiunium boni modus quo ad intentionem.

Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua

ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo qui est in abscondito,

& pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi, Matth. 6. Praedicauit ieiunium, vt affligeremur coram Domino Deo no-

stro, & petetemus ab eo viam rectam nobis, & filiis nostris, vniuer-

seque substantiae nostrae. 2. Esai. 58. Profectionem.

Si vouerit & iuramento se constringerit, vt per ieiunium, vel cae-

terarum rerum abstinentiam affligat animam suam, in arbitrio vi-

ri erit siue non faciat (vxor scilicet) siue vt faciat. Quod si audiens vir

tacuerit, & in alteram diem distulerit sententiam: quicquid voue-

rat, atque promiserat, reddet: quia statim vt audivit, tacuit: sin

autem contraxerit postquam reiecit, portabit ipse iniquita-

tem eius. Num. 30. Nonne hoc est magis ieiunium quod elegi? Dissolue colligatio-

nes imperatis, solue fasciculos deprimentes, dimitte eos qui con-

fracti sunt, libera eos, & omne onus dirumpes. Frange esurienti pa-

nem tuum, & operos vagolque indue in domum tuam. Cum

videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexeris.

Esai. 58. Carnem refrenat. Humiliabam in ieiunio animam meam. Psal. 35. Operui in ieiunio animam meam, & factum est in opprobrium

mibi. 69. Genua mea infirmata sunt a ieiunio: caro mea immutata est,

propter oleum. 109. Ieiunium mali qualitas. Quare ieiunauimus & non aspectu? humiliuimus animas no-

stras, & nescisti? (approbando) Ecce in die ieiunii vestri inuenitur

voluntas vestra, & omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites

& contentiones ieiunatis, & percutitis pugno impie, nolite ieiuna-

re sicut viquead hanc diem, vt audiat in excelsis clamor vester.

Nunquid tale est ieiunium quod elegi per diem affligere hominem

animam suam? Nunquid contorqueret, quasi circulum, caput su-

um, & faccum & cinerem sternere? Nunquid aliud vocamus iei-

unium, & diem acceptabilem Domino? Esai. 58. Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritae tristes. Exterminant

enim facies suas, vt videantur ab hominibus ieiunantes. Amen dico

vobis, receperunt mercedem suam. Matth. 6. Vanitas. Cum ieiunauerint, non audiam preces eorum. Ierem. 14. Qui baptizatur a mortuo, & iterum tangit mortuum, quid pro-

dest lauatio illius? sic homo, qui ieiunat in peccatis suis, & iterum

eadem faciens, quid proficit humiliando se? orationem eius quis

exaudiet? Eccl. 34. PATRYM SENTENTIAE. Ieiunium magnum & generale est, abstinere ab iniquitatibus

